

**Kalaallit Nunaanni Naligiissitaanerup Ulluanik aalajangiussinissamik Naalakkersuisut
peqquneqarnissaat siunertaralugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut**
(Inatsisartunut ilaasortamit Juliane Henningsenimit, Inuit Ataqatigiit, saqqummiunneqartoq)

pillugu

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Jane Petersen, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Knud Kristiansen, Atassut

Siunnersuut UKA 2009-mi ulloq 20. oktober 2009-mi siullermeerneqarnerani
Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap sukumiisumik misissorpaa.

Siunnersuut pillugu

Angutit arnallu akornanni naligiinnerunissaq pillugu sorsuuteqarnerup
malunnartinneqarnissaa pillugu siunnersuuteqartumit kissaateqartoqarnera
siunnersuuteqarnermut tunngaviuvoq. Kalaallit nunaanni naligiissitaanerup ulluanik
Naalakkersuisut aalajangiussinissat siunnersuuteqartup kissaatigaa.

Siunnersuutip siullermeerneqarnera

Siunnersuutip ulloq 20. oktober 2009-mi siullermeerneqarnerani ullut, Kulturrådi aammalu
naligiissitaanerumut suliniutit eqqartorneqarput. Oqaluuserinninnermi oqaatigineqarpoq
naligiissitaanerumut tunngasut ukiup ingerlanerani sukkulluunniit sulissutigineqartariaqartut,
ukiumut naligiissitaaneq pillugu aalajangersimasumik ulloqartitsisarneq kisiat atornagu.
Naligiissitaaneq annertuumik taparserneqarpoq siunnersuullu ilusimisut iluseqartoq
annertuumik taparserneqarluni.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap oqaaseqaatai

Naligiissitaaneq sutigut tamatigut atuuttussaavoq. Illoqarfimmiuugutta, nunap immikkoortuiniikkutta, inuiaagutta nunarsuarmioqataaguttalu.

Ulloq 20. maj 1998-imi atuutilersumik *Naligiissitaaneq pillugu siunnersuisoqatigiinnik* Namminersornerullutik Oqartussat pilersitsimmata tamatumunnga atatillugu erseqqissaatigineqassasoq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Angutit arnullu akornanni naligiinnerulertoqarnissaa siuarsarniarlugu 1. maj 2003-mi atuutilersumik angutit arnullu akornanni naligiissitaanermut Naalakkersuisuusimasut 203-mi upernaakkut inatsisiliorput.

Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliami ataatsimut paaseqatigiiffiuvoq suliassaqarfinni aalajangersimasuni immikkut malunnartitsiniarluni ulloqartitsisarnerit suliassaqarfimmi pineqartumi ulluinnarni ingerlaavartumillu suliniarnermik pingaartitsinnginnerulernermik kinguneqassanngitsut.

Naligiissitaanerup nunatsinni inuiaqatigiinni pissaanerup, isumassuinerup sunniuteqarnerullu assigiimmik siuarsarneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliamit pitsaasut isumaqarfigneqarpoq. Arnat angutillu inuunermut tunngasuni tamani assigiimmik piginnaatitaaffeqlutillu, pisussaaffeqlutik periarfissaqassapput, inuiaqatigiinnilu suaassusermut attuumassuteqartumik persuttaasoqassanani. Ataqeqatigiinneq, naligiinneq, paaseqatigiinneq, inuunermi naleqartitanik kinaassuserlu naligiissitaanerup sanarfineqarnerani tunngavittut pingaaruteqartorujussuupput. Naligiissitaanermut anguniagaq suli anguneqanngilaq, taamaattoqartillugulu pingaarnertut anguniakkanut naleqartitanullu suliniutinut samminnisinnaasumik Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit atorfissaqartinneqartut Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Naligiissitaanermut siunnersuisoqatigiit suliaat ersarissarneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Tamanna pisinnaavoq Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit pisortatigoortumik nalinginnaasumillu tusagassiorfitsigut naqitatigut oqaatsitigullu naligiissitaaneq eqqarsaatigalugu naalakkersuinikkut ingerlatsinermi apeqqutinik siursaallutillu samminnitsitsisassasut, taamaalilluni apeqqutit pineqartut innuttaasut aalajangiisartullu akornanni siuarsarneqarlutillu sammineqarnialissammata.

Naligiissitaanermut siunnersuisoqatigiit inatsisitigut pisussaaffigalugu ukiumoortumik nalunaarusiamik tamanut matumani ilanngullugu Inatsisartunut ilaasortanut saqqummiussisussaataitaavoq. Ukiumoortumik nalunaaruteqartarnej eqeersimaartumik

siumullu isigisumik eqikkakkamik paasissutissiisarnermut kiisalu ilisimasanik misilittakkanillu ingerlatitseqqiinnermut aallaavinngorsinnaavoq nalissaqanngitsoq.

Naligiissitaaneq assiinningsorpasuarunik paasineqarsinnaavoq tamatumunngalu apeqquterpassuit Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliaq naapertorlugu pingaarnersiorlugit suli eqqumaniarfigineqartussaapput. Naligiissitaaneq eqqarsaatigalugu naalackersuinikkut ingerlatsineq unigani ingerlajuartussaavoq, inuiaqatigiinnilu ingerlatani amerlanerujartuinnartuni naligiissitaaneq sutigut tamatigut akuutinneqaleriartorluni.

Nunani Avannarlerni naligiissitaaneq eqqarsaatigalugu naalackersuinikkut ingerlatsinermi nunani avannarlernut nunassittartut akornanni taakkununngalu sammisumik naligiissitaaneq inuttullu atugarisat eqqarsaatigalugit nakkutillineq ukiuni kingullerni annertuumik sammineqarsimapput.

Silaannaap oqallisigineqarnerani naligiissitaaneq qulequttatut atorneqarsinnaanera naligiissitaanerup assigiinningsorpasuarunik paasineqarsinnaanera immikkut assersuutitut nunatsinnut atuuppoq. Silaannaap allanngoriartornerani arnat angutillu assigiinningsutigut eqqorneqartarput. Qulequtaq taanna ilaatigut Københavnimi 2009-mi decemberimi FN-p aaqqissugaanik silaannaap allanngoriartornera pillugu ataatsimeersuarnermi sammineqartut Nordisk Ministerrådimi Nordenimilu oqaluuserineqarput. Oqaluuserinninnermi piniariartarfinni pissutsit immikkut sammineqarput, matumani silaannaap allanngoriartornerata kingunerisaanik angutini pikkorissusermik piginnaaneqarnermillu illoqarfisami inuiaqatigiinnilu annaasaqariartornerup kinguneri, tamatuma kingunerisaanik inuuniarnikkut ajornartorsiutinik pilersitsisarnera eqqartorneqarlutik.

Taamaalilluni naligiissitaaneq eqqarsaatigalugu naalackersuinikkut apeqquterpassuit sammineqarsinnaasut amerlasoorpassuupput.

Naligiissitaanermut ullorititaq naligiinnerulernissamut suliaqarnermi immikkut qulequtaqarnissamut sammisaqarnissamulluunniit assersuutigalugu ersarissaaqataasinnaavoq. Angutit arnullu akornanni naligiissitaaneq pillugu apeqqutip nalinginnaasup saniatigut naligiissitaanermut assigiinningsorpasuarunik attuumassutilinnik peqarpoq. Matumani naligiissitaanermut pissutsit tassaasinnaapput oqaatsit- aamma kulturi, suaqatigisamik atoqateqarnermut attuumassuteqartut aammalu ikinnerussuteqartut naligiissitaanerat aalajangersimasumik assersuutit ilaat ersersinniaannarlugit.

Ulloq 20. maj inuiaqatigiinni immikkut naligiissitaanermut ullorititassatut periarfissatsialattut tunngavilersuutigineqarluni saqqummiunneqarpoq, tamatumalu kingorna ulloq *Naligiissitaanermut Siunnersuisoqatigiit* pilersinneqarfiat peqatigitillugu malunnartinniarneqarluni.

Taamaattorli naligiissitaanerup ullua ullormi sumi malunnartinneqartarnissaa tulluarnerneruorsaq Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut isumagisassanngortikkallassavaa.

Ullorsiorfinnut atatillugu naggasiutigalugu taasarialittut oqaatigineqassaaq 2007-mi pisortatigoortumik FN-p ullorsiorfii 67-ummata, pisortatigoortumik FN-p sapaatip akunneri tallimaammata ilaatigullu FN-mi ukiut qulikkaar ingerlasut arfineq marluummata. Tassunga atatillugu erseqqissaassutigineqarsinnaavoq FN-p nunat tamalaat akornanni arnat ulluat 2005-imiit 2014-imut ukuisa qulikkaar aappaat ingerlammata. Tamakku saniatigut FN-p ataani ilaatigut pisortatigoortumik kultureqarneq, avatangiisit, ilaqutariinneq, atuakkat piginnittussaataanerlu, inunnguuseralugu oqaatsit, nunap inoqqaavi, utoqqaat, meeqqat, innarluutillit il.il. malunnartinneqartarput.

Nunatsinni suli ullut malunnartittakkagut ikittunnguupput, ullut malunnartinneqartartut qaleriissaarnissaat aarlerinartoqarani, taamaattumik Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap tamanna ernumassutiginnilaa.

Inassuteqaat

Oqaatigineqartut malillugit aalajangiiffigisassatut siunnersuut ilusimisut iluseqartillugu akuersissutigineqassasoq Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni Ilaqutariinnermut Ataatsimiititaliap siunnersuut Inatsisartunut aappassaaniigassanngortippaa.

Debora Kleist
Siulittaasoq

Jane Petersen

Astrid Fleischer Rex

8. marts 2010

UPA 2010/21
(UKA2009/42)

Ruth Heilmann

Knud Kristiansen